

Člověk v tísní, o. p. s.

Milý Ihare,

rád bych Vás srdečně pozdravil a vyjádřil Vám podporu v nesmírně složité situaci, která zastihla Vás i Vaši zemi. Je nepřipustné, aby touha po moci jednoho člověka držela jako rukojmí desetimilionový národ, který volá po změně a svobodě. Ale v takové situaci se dnes nachází Bělorusko. Protože se lidé opovážili po zjevně zfalšovaných volbách zúčastnit mírných protestů a zaplnit v obrovských počtech ulice Minsku, Brestu, Gomelu, Mogileva, Vitebsku a dalších měst barvami běloruského disentu, začali být masově stíháni a brutálně potlačováni režimem, oprávněně považovaným za poslední diktaturu v Evropě. Potenciální oběti se stal každý, kdo se dožadoval práva svobodně volit, pokojně se shromažďovat, být chráněn před nelidským zacházením ze strany státu.

Bezprávi ale v zemi panovalo dávno před 9. srpem 2020. Organizace, jejíž jsem ředitelem, Člověk v tísní, začala pomáhat běloruské občanské společnosti již koncem devadesátých let. Na dveře naší kanceláře tehdy zaklepal student původem z Minsku, kterého kvůli protestu s cedulí nadepsanou pouze „Svobodné volby“ vyloučili z univerzity. To byla první pobídka založit u nás takzvané Běloruské centrum, které běloruské disidenty a nezávislé novináře vzdělávalo, propojovalo s českými protějšky a šířilo povědomí o jejich situaci. V roce 2001 byl ale ředitel minské pobočky tohoto Centra po výsledku příslušníky KGB ze země vyhoštěn v rámci represálií, které provázely tehdejší druhé volby A. Lukašenka.

Bylo možná očekávatelné, že po více než dvaceti letech útlaku proběhnou demonstrace, ale odvaha a vytrvalost, se kterou i přes hrozbu násilí a perzekuce Bělorusové už čtvrtým měsícem pokračují v protestech a stávkách, jsou neuvěřitelné. Nemohl jsem si v souvislosti s tím nevybavit svou vlastní zkušenost z československé sametové revoluce roku 1989, kdy jsem se podílel na organizaci studentských stávek. Čelili jsme tehdy jiné situaci, ale stejně jako v Bělorusku se obrovská část národa v rámci mírných protestů spojila jako nikdy předtím.

Člověk v tísní, o. p. s.

I proto navzdory všemu věřím, že právě ono semknutí, které v běloruské společnosti proběhlo, značí nevyhnutelnost změny. Režim, který zatýká, perzekvuje a tlačí na své nejlepší a nejrespektovanější profesionály i obyčejné občany, tak činí ze strachu a nemá budoucnost. Režim, který masově bije a mučí vlastní lidi, před kterými se pak schovává za zády ozbrojenců v kuklách a zdmi paláců, již nemůže získat zpět svou legitimitu.

Jednoznačně odsuzuji stíhání, kterému jste Vy i další běloruští občané vystaveni jen pro to, že žádáte o přechod k demokratické společnosti, o dialog, o dodržování lidských práv a svobod. Je nepřijatelné, že dochází k zatýkání a stíhání na základě smyšlených, politicky motivovaných obvinění, věznění, mučení, vyhánění ze země.

Hluboce mě zasáhlo i to, že už několik měsíců jste nemohl vidět a obejmout svou malou dceru. Sám jsem otcem chlapce ve věku Vaší dcery a vím, jak děti v tomto věku potřebují každodenní rodičovskou lásku. O to těžší je zločin, kterým se na Vás režim provinuje.

Symbol československé sametové revoluce, prezident Václav Havel jednou prohlásil: „Naděje není to přesvědčení, že něco dobře dopadne, ale jistota, že má něco smysl – bez ohledu na to, jak to dopadne.“ Tu naději neztrácejte.

Přeji Vám hodně sil a nepochybuji, že Vy i všichni věznění svobodomyšlní občané Běloruska v co nejbližší době dostanete šanci na spravedlnost.

S úctou

Šimon Pánek

Šimon Pánek (nar. 1967)

spoluzakladatel, manažer a ředitel humanitární organizace Člověk v tísni.

Studium biologie na přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy nedokončil, ale již v roce 1988 se stal hlavním koordinátorem humanitární pomoci obětem zemětřesení v Arménii, když společně s Jaromírem Štětinou spoluorganizoval neoficiální materiální sbírku na pomoc postiženým. Svě organizační a koordinační schopnosti osvědčil také o rok později během Sametové revoluce – byl jmenován jako jeden ze „studentských vůdců“ do Koordinačního stávkového výboru vysokých škol. Za studenty se stal členem Občanského fóra a užšího poradního týmu Václava Havla. V pozdější prezidentské administrativě Václava Havla působil jako zahraniční specialista pro oblast Balkánu a lidských práv.

Humanitárně orientované činnosti a občanskému aktivismu se věnoval i po Sametové revoluci. V roce 1992 spoluzakládal informační agenturu Epicentrum zprostředkovávající zpravodajství z oblastí zasážených humanitárními katastrofami či celospolečenskými krizemi. V dalších letech se zabýval také filmovou produkcí, prací v nadaci Lidových novin a působením v nevládních rozvojových organizacích tuzemských (mezi lety 2004-10 předseda organizace FoRs), ale i zahraničních (2011-2013 předseda dozorčí rady Aliance 2015). Za své široké spektrum aktivit získal několik prestižních ocenění (2003: Evropan roku, 2010: Cena Paměti národa). V roce 2002 jej prezident Václav Havel vyznamenal medailí za Zásluhy za angažovanost ve věcech veřejných. V současnosti je členem Evropské rady pro zahraniční vztahy, zakládajícím členem Rady evropského partnerství pro demokracii a od roku 2017 lektorem European Leadership & Academic Institute (ELAI). V současnosti pracuje jako předseda Centra občanské společnosti Praha působícího v zemích bývalého Sovětského svazu.

Šimon Pánek

Ihar Losik

Ihar Losik (29 let)

je externí konzultant Radia Svoboda a blogger, správce velice populární stránky „RB golovno mozga“, na němž psal o absurditách běloruské politiky. Vzděláním učitel cizích jazyků. 25. června byl zadržen doma v Baranavičích. Je obviněn z organizace a účasti na akcích hrubě narušujících veřejný pořádek. Ve vězení, podle jeho ženy Darji, mu vytvořili nelidské podmínky. Od poloviny prosince drží protestní hladovku. Se ženou mají malou dceru (necelé 2 roky).